Aan: Gemeenten in Nederland
T.a.v. College van B en W en Gemeenteraad
Cc: VNG, t.a.v. de heer J. Van Zanen

Amsterdam, 12 april 2022

Oproep aan Nederlandse gemeenten:
Laat de culturele en creatieve sector niet alsnog omvallen

Geacht College van B en W en geachte leden van de Gemeenteraad,

Hoewel de culturele sector weer volledig open is, dreigen veel instellingen en organisaties en hun medewerkers alsnog in grote problemen te geraken. In belangrijke delen van de sector is het bezoek nog niet terug op het niveau van voor de Coronacrisis. Daarvoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen, zoals blijkt uit de onderstaande inventarisatie door de Taskforce culturele en creatieve sector. Ook dit artikel in NRC van 7 april jl. beschrijft deze problematiek. Daarbij vormt ook de arbeidsmarkt een belangrijk aandachtspunt. Zoals blijkt uit het recente rapport *Inzicht in inkomsten* door de Boekmanstichting, hebben de zzp'ers in de sector nog steeds een groot probleem

Gemeenten hebben een zeer groot aandeel in de financiering van onze cultuursector. Het Rijk heeft aan gemeenten coronasteun (meer dan € 400 miljoen, zie *VNG Gids corona, cultuur en gemeenten – deel 2*, pagina 10) uitgekeerd om de lokale culturele infrastructuur overeind te houden tijdens de Coronacrisis. Een groot aantal gemeenten heeft deze steun inmiddels aangewend om hun culturele organisaties te steunen. Daar zijn wij deze gemeenten zeer erkentelijk voor. De Taskforce culturele en creatieve sector roept echter gemeenten die dat nog niet hebben gedaan met klem op om de coronasteun die zij hebben ontvangen voor cultuur daadwerkelijk te laten doorstromen naar de culturele sector. In de bijlagen staan de bedragen die gemeenten hebben ontvangen.

Musea, kunstenaars, beeldende kunstinstellingen en monumenten

Ongeveer 25% van de Nederlandse musea dreigt dit jaar in de financiële problemen te komen. Het gaat vooral om musea die de gemeente als hoofdfinancier hebben en om privaat gefinancierde musea, die geen subsidie ontvangen. Sinds de heropening zitten musea gemiddeld op ongeveer 50% van de bezoekersaantallen. Dit werkt door in de keten en raakt ook weer kunstenaars in hun mogelijkheden en vergoedingen. Het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven: "De situatie voelt als 'keeping up appearances'. We hebben flink ingeteerd op de publieksinkomsten en reserves. Tentoonstellingen zijn verlengd en nieuwe tentoonstellingen zijn voornamelijk uit de eigen collectie samengesteld om kosten te besparen, en ook hier resulteert dat in minder urgentie voor bezoek, een neerwaartse spiraal". Ook Museum Panorama Mesdag voelt de urgentie: "Er is veel concurrentie op de vrijetijdsmarkt, daarnaast is het publiek nog voorzichtig. De grote aantallen buitenlandse toeristen blijven nog weg, waarbij nu ook de oorlog in Oekraïne een rol speelt." Ook bij opengestelde monumenten wordt een dergelijk beeld geschetst. Over het duurzaam voortbestaan van beeldende kunst- en presentatieinstellingen bestaat eveneens voortdurende grote zorg. Deze instellingen zijn maar zeer beperkt onderdeel van de culturele Basisinfrastructuur en meer afhankelijk van tijdelijke en gemeentelijke financiering en daardoor kwetsbaar.

Podiumkunsten

Podia trekken nog substantieel minder publiek dan voor de Coronacrisis. De gemiddelde zaalbezetting in maart 2022 was 47%. Het effect op de keten is een zorgpunt. Zo zien ontwerpers van decors en kostuums nog weinig nieuwe opdrachten tot stand komen. Er zijn orkesten die producties schrappen of aanpassen door ze kleiner te maken, hetgeen weer effect heeft op werkgelegenheid voor freelance musici. En uiteindelijk gaat het publiek dit merken, als vermindering of verschraling van het aanbod. De situatie bij de vrije theaterproducenten is uitermate zorgelijk. Uitvraag bij de leden van de VVTP leert dat meer dan de helft van hen dit jaar in financiële problemen dreigt te komen. Er is sprake van zowel afgelastingen (vanwege isolatie door positieve tests) als minder kaartverkoop. Vanwege lange sluiting theaters en onzekerheid over moment van opening, zijn marketingcampagnes achterwege gebleven en heeft de kaartverkoop lange tijd vrijwel stilgelegen. Ook zijn er in onze sector problemen vanwege een hoog 'no show'- gehalte: publiek met tickets uit 2020 en 2021 komt niet altijd opdagen, en dat werkt weer door in de negatieve beeldvorming van lege zalen en lagere horeca omzetten. Internationaal verkeer van artiesten en publiek is ontregeld. Er zijn afgelastingen vanwege gebrek aan technici. Faillissementen dreigen. Rita Zipora Verbrugge van BAM Popauteurs: "In de popsector heeft men ook last van lage publieksaantallen. Daarnaast is de uitval van personeel vanwege coronaregels heel lastig. Dat gebeurt meestal op het laatste moment en dan is er vaak geen compensatie voor artiesten, musici en crew. Ook hier ontstaan weer keteneffecten: als een werk van een componist niet wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld vanwege een afgelasting) worden er geen rechtenvergoedingen uitbetaald, omdat het werk niet openbaar is gemaakt." Door openstaande vacatures, quarantaineregels, én inhaalwerk is de druk op de werkvloer hoog.

Film en bioscopen

Zorgen zijn er bij kleinere filmtheaters, filmhuizen en onafhankelijke bioscopen. Een groot en zeer belangrijk deel van het bioscoopseizoen is weggevallen (december 2021 en januari 2022). Zij die aangeven in een slechte financiële positie te verkeren zijn veelal leningen aangegaan, zowel via de Belastingdienst, particuliere instellingen als via Cultuur + Ondernemen, en weten niet of zij aan hun terugbetalingsverplichting kunnen blijven voldoen. Veel gehoorde factoren zijn achterblijvende bezoekersaantallen, een nog terughoudende markt en oplopende kosten en personeelstekorten. Hierdoor wordt voor dit seizoen een zeer negatief bedrijfsresultaat verwacht. Sommige kleinere filmhuizen hebben gedurende corona hun volledige personeelsbestand moeten ontslaan, zodat zij nu (nog steeds) moeten opstarten. Ook bestaat er onzekerheid over de filmreleases in de nabije toekomst: trekken die wel voldoende bezoekers? Enkele filmhuizen sluiten daarom niet uit dat dit uiteindelijk kan uitmonden in een faillissement. Het treft met name de kleine filmhuizen buiten de Randstad, die tussen wal en schip dreigen te vallen en die onvoldoende tot geen steun ontvangen.

Amateurkunst en cultuureducatie

Ook cultuurbeoefening bij verenigingen is nog lang niet op het oude niveau. Sommige leden zijn huiverig om bij elkaar te komen en het werven van nieuwe leden (juist ook jonge leden) heeft twee jaar stilgelegen omdat er geen activiteiten konden plaatsvinden.

De Taskforce culturele en creatieve sector roept gemeenten, die dat nog hebben gedaan, op om de coronasteun die zij van het Rijk hebben ontvangen voor cultuur daadwerkelijk te laten door-stromen naar de culturele en creatieve sector.

Mocht u hier vragen over hebben of hierover met ons in gesprek willen gaan, dan horen wij dat graag van u.

Hartelijk groet, namens de Taskforce culturele en creatieve sector

Jan Zoet, voorzitter Kunsten '92

De Taskforce culturele en creatieve sector is een samenwerkingsverband van ruim 100 branche-, beroeps- en belangenorganisaties. Doel van de taskforce is om door gezamenlijke analyses, informatie-uitwisseling en afstemming de Coronacrisis het hoofd te bieden.

Kunsten '92 | **Federatie Cultuur** (NAPK, Museumvereniging, VSCD, CultuurConnectie, VOB, VNPF, VvNO, Koepel Opera) | **De Creatieve Coalitie** | **Erfgoedplatform** | **Federatie Creatieve Industrie** (BNA, BNO, DGA, DDD, MODINT, Buma Cultuur, NAPA, NCP, Dupho, NVPI) | **VVTP** | **Kunstenbond** | **NVBF** | **Popcoalitie** |**ENCORE**| **VVEM** | **De Zaak Nu | NVPI** | **Platform ACCT** | **Alliantie van Evenementenbouwers** | **Federatie Auteursrechtbelangen**

Contact: marianneversteegh@kunsten92.nl